

Prijs voor decors van Mirjam Grote Gansey

(Door Marcella van der Weg)

AMSTERDAM — „Ik heb mijn schoenen nog aan, dus ik loop er nog niet naast”, lacht de theatervormgeefster Mirjam Grote Gansey, die vorige week een gouden medaille won op de Quadriennale, de internationale tentoonstelling voor decor- en kostuumontwerpen in Praag. Hoewel het nu pas begint door te dringen, is ze toch wel „ongelooflijk trots” dat haar werk is gekozen uit 350 inzendingen uit 34 landen. Grote Gansey was met haar 37 jaar een van de jongste deelnemers aan de Quadriennale; met haar gouden plak overtroefde zij zelfs de „oude rotten in het vak uit Londen”.

In totaal staan zes decormaquettes van Grote Gansey op de Praagse tentoonstelling, die zij, zoals is vereist, in de afgelopen vijf jaar heeft ontworpen. Het oordeel van de jury over de inzendingen van Grote Gansey: „Haar werk getuigt van helderheid en diepte en kent een grote variatie.” En inderdaad, in haar Amsterdamse pakhuis toont Grote Gansey foto's van haar ingezonden werk, die een aantal uit verschillende materialen en in verschillende stijlen opgebouwde decors laten zien.

Voor het decor van de opera Woutertje Pietersen maakte Grote Gansey gebruik van een aluminiumconstructie, waarmee ze een „gigantisch perspectief” bereikte. „Ik wilde Amsterdam uit de tijd van Multatuli laten zien. Veel krappe straatjes en nauwe steegjes. Tegelijkertijd moest het een groot gebaar zijn, het was tenslotte een opera”. Met aluminium stangen en hoogteverschillen creëerde Grote Gansey een wirwar van Amsterdamse straatjes, die door het gebruikte materiaal heel ruimtelijk oogde.

Aan de basis van het decor voor het stuk Andromache van de Franse schrijver Racine staan gobelins, wandkleden die uiterst gedetailleerd zijn geborduurd. „Ik verdiepte mij in Racine en in zijn tijd. Racine was enige tijd oorlogsverslaggever en oorlogstaferelen komen veelvuldig voor in gobelins. Intuïtief stapte ik over van het bestuderen van schilderijen naar boeken met gobelin-motieven. Ik wist: hier heb ik iets aan.” Het decor dat uit deze studie voortvloeide, bestaat uit grote lappen doek waarop gobelin-motieven zijn geschilderd die een zeventiende-eeuwse sfeer uitademen.

Stage

Aanvankelijk opgeleid voor grafisch vormgeefster, verliet Grote Gansey in het vierde jaar de Kunstacademie in Breda voor een stage bij de Waalse theatervormgever Jean-Marie Fiévez. Haar opleiding voltooide ze niet, omdat ze niet kon afstuderen in theatervormgeving en dat was nu juist wat ze heel graag wilde. Ze bleef drie jaar als assistent bij Fiévez,

waarna zij zelfstandig aan de slag ging.

Grote Gansey put haar inspiratie uit haar omgeving. „Je moet goed om je heen kijken wat er aan fantastisch en afschuwelijks te zien is. Ik bekijk alles in het licht van het stuk waarmee ik bezig ben.” Alvorens daadwerkelijk aan de slag te gaan, leest Grote Gansey het script een keer of zes door. „Wat bekijft van het stuk, wat heb je de volgende dag nog onthouden, dat is belangrijk. Soms is het alleen maar een kleur. Ook moet je je afvragen waarom de regisseur het stuk heeft gekozen en wat hij erbij denkt”.

Grote Gansey is niet geïnteresseerd in het zuiver illustreren van de gesproken tekst, omdat je als vormgever zoveel meer kan zeggen en daardoor iets extra's toevoegt aan een stuk. „Soms wanhoop ik wel eens. Ik doe er lang over voordat ik écht begin. Ja, ik heb wel last van wat ik 'witte papier angst' noem”.

Het komt voor dat regisseurs onaangenaam verrast zijn als het decor in zijn volle glorie op het podium staat. „Het ziet er dan toch anders uit dan de maquette, maar meestal is de crisis na een dag weer over. Of ik krijg 's avonds een telefoontje, dan hebben ze de schok verwerkt”.

Decors worden in recensies nauwelijks besproken, alle aandacht is meestal gericht op de acteurs en hun spel. Grote Gansey vindt dat spijtig, want een decor voegt zoveel extra's toe voor het publiek, en dat mag volgens haar best vermeld worden. Toch krijgt ze wel eens kritiek op haar decors, maar, zoals ze zelf enigzins verlegen lacht, niet vaak. „Acht jaar geleden, toen ik het decor had ontworpen voor Medea, kreeg ik slechte kritieken. Dat was terecht. Tijdens de première wilde ik het liefst dat er helemaal geen decor meer was.” Grote Gansey is zelf haar grootste kritica. Naar eigen zeggen roept ze altijd: „Als ik zelf geen kritiek meer heb op een ontwerp, dan zal dat mijn laatste decor zijn”. Ook hoopt Grote Gansey dat haar werk nooit verwordt tot louter en alleen vakmanschap. „Die begeesting, die moet blijven, die heb ik hard nodig.”

Dat Grote Gansey in Praag als winnares uit de bus is gekomen, heeft haar al een paar aanbiedingen uit het buitenland opgeleverd. Dresden en Londen hebben belangstelling getoond, maar „ik geef het pas als ik de contracten onder mijn neus heb”. Ze wil graag werken in het buitenland om nieuwe impulsen op te doen. „Het balletje rolt nu, ik moet zelf zorgen dat het blijft rollen”. Opeens verzucht ze: „Ik ben toch wel uitermate gelukkig. Ik had nooit gedacht dat ik een prijs mee naar huis zou nemen. Het lijkt me heerlijk om in het buitenland te werken. Soms denk ik dat ik mazzel heb, aan de andere kant, ik kan het ook”.